

GAZETA LWOWSKA.

Z Dodatkiem tygodniowym i Dziennikiem urzędowym codziennym, tudzież Rozmaitościami co środy, kosztuje w prenumeracie: Bez poczty: kwartalnie 3 zlr. 45 kr., miesięcznie 1 zlr. 20 kr. Z pocztą: kwartalnie 4 zlr. 30 kr., miesięcznie 1 zlr. 35 kr. - Inscrycja od wiersza w półkolumnie (drukem garmont) po raz pierwszy 4 kr., następnie po 2 kr. m. k.

Reklamacye są wolne od opłaty pocztowej.

PRZEGLĄD.

Monarchya austryacka. — Hiszpania. — Anglia. — Francya. — Włochy. — Niemce. — Rosya. — Księztwa Naddunajskie. — Grecya. — Turcya. — Z teatru wojny. — Kronika.

MONARCHYA AUSTRYACKA.

Rzecz urzędowa.

Lwów, 7. września. W miesiącu sierpniu r. b. wpłynęło do Lwowskiej c. k. głównej kasy krajowej na budowę kościoła w Więdnii ku pamięci szczęśliwego ocalenia Jego c. k. Apostolskiej Mości następujące dary:

- 1.) Hieronim Winnicki, mandataryusz z Zazuliniec w obwodzie Czortkowskim złożył 1 zlr.;
  - 2.) Antoni Golimentowicz, c. k. asystent kancelaryjny 10 kr.;
  - 3.) Hyacynt i Jan Gazdy, mieszkańcy z Medyki w obwodzie Przemyskim ze spuścizny po swym bracie Michale Gazdy 8 zlr. 16 kr.
- Z c. k. prezydium Namiestnictwa.

Wiedeń, 6. września. Dnia 7. września 1854 wyjdzie w c. k. nadwornej i rządowej drukarni w Więdnii i będzie rozesłany LXXVIII. zeszyt dziennika ustaw państwa.

Zeszyt ten zawiera pod

Nr. 224. Dekret ministerstwa finansów z 30. sierpnia 1854, prawomocny dla wszystkich krajów koronnych, tyczący się stęplu potrzebnych dokumentów legitymacyjnych w wykonaniu artykułu 18 handlowego i celnego traktatu z 19. lutego 1853 dla fabrykantów, podróżnych handlowych i profesjonistów.

Nr. 225. Rozporządzenie ministrów sprawiedliwości i finansów z 2. września 1854, obowiązujące dla Węgier, Kroacyi, Sławonii, Serbskiego Województwa, Temeskiego Banatu i Siedmiogrodu, dla objaśnienia przepisów względem wykreślenia prywatnych pretensyi do majątku ogłoszonego za przypadły osób osądzonych przez sądy wojenne.

Nr. 226. Rozporządzenie ministerstwa sprawiedliwości z 4. września 1854, którem się postanawia czas obowiązujący dla czystych władz sprawiedliwości i ustaw, zostających w związku z organizacją sprawiedliwości w książęconem hrabstwie Gorycyi i Gradyski, w margrabstwie Istrii i w mieście Trieście wraz z jego okragiem.

Sprawy krajowe.

Czerniowce, 5. września. Jego c. k. Apost. Mość raczył najwyższem postanowieniem z Ischl z d. 16. sierpnia 1854 rozkazać, ażeby gminie miasteczka Kimpolung na Bukowinie za odstąpienie należności kwaterunkowych na rzecz przechodzącego c. k. wojska i za bezpłatne dodanie potrzebnego do gotowania drzewa wyrazono najwyższą łaskę.

(Dodatek do taryfy menniczej.)

Wiedeń, 5. września. Na wniesione zapytanie szczegółowe przypomina c. k. ministerjum finansów, że uwaga dołączona do pozycyi 1 i 2 taryfy menniczej z 9. lipca 1854, według której także dubeltowe i grubsze jeszcze dukaty, tudzież suwerendory przyjmowane być mają w stosunkowej wartości przy opłacie cła, zastosowana być powinna i do innych monet złotych w taryfie wymienionych, i że przeto także monety złote po 40 franków i 10 franków przyjmować można w wartości 15 zlr. 24 kr. i odnośnie w wartości 3 zlr. 51 kr.; dalej za opisane w §. 10 patentu mennicznego z 1. listopada 1823 a odbite w lombardzko-weneckiem królestwie monety złote i srebrne, mianowicie zaś monety złote po 40 lirów czyli 13 zlr. 20 kr. (Sovrane) i po 20 lirów czyli 6 zlr. 40 kr. (pół-sufryny), monety srebrne po 6 lirów czyli 2 zlr. (scudi), po 3 lirów czyli 1 zlr. (pół-szkuda), „lira austriaca“, po 100 centezymów czyli 20 kr., tudzież pół i ćwierć liry po 10 kr. i 5 kr. przyjmować należy we wszystkich urzędach cłowych państwa jako monetę austryacką odbitą według stopy konwencyjnej. (L. k. a.)

(Bydło z Multan sprowadzać zakazano.)

— C. k. rząd krajowy na Bukowinie zakazał od dnia 10go sierpnia spęd bydła rogatego i przywozu wszystkich materiałów su-

rowych z bydła rogatego z Multan do Bukowiny, a to dla panującej zarazy na bydło rogate w kilku obwodach mołdawskich.

(Dzienniki: „Coelnische Ztg.“ „Weser Ztg.“ i „Ztg. für Norddeutschland“ uzyskały pozwolenie w kraju.)

— Wychodzący w Kolonii dziennik „Coelnische Zeitung“, tudzież gazeta bremeńska „Weser Zeitung“ i wychodzący w Hanowerze dziennik „Zeitung für Norddeutschland“ mogą znów być rozesłane pocztą w krajach c. k. austryackiej Monarchyi. (L. k. a.)

(Poczta wiedeńska.)

Wiedeń, 4. września. Były ces. ros. ambasador w Więdnii p. baron Mayendorff przybył tu wczoraj wieczór z Saleburga. Zabawi tu trzy do czterech dni, doręczy Jego Mości Cesarzowi swe pismo odwołujące, a potem uda się na nową posadę do Petersburga.

— Ces. francuzki generał dywizyi p. de Letang przedłużył swój pobyt w Więdnii o dwa dni. Dzisiaj zwiedzał wojskowe zakłady rezydencyi. Jego Mość Cesarz przyjął generała Letang bardzo łaskawie na posłuchaniu. (L.)

(Doniesienie o przejściu wojsk austryackich za granicę. — Ban Jellaehich zachorował.)

Kronszadt, 28. sierpnia. „Kronstädter Ztg.“ donosi: „C. k. wojsko przeszło wczoraj około dziesiątej godziny przed południem pod dowództwem c. k. generał-majora Burlo za granicę ojczyzny i wkroczyło do Wołoszczyzny.

Towarzystwo patryotów udało się z Kronszadtu na Predial uraczyć wojską i ich naczelników śniadaniem.

Na terytorjalnej granicy Kronszadtu, stanowiącej oraz granicę ojczyzny, wystawiono z zielonych gałęzi opierającą się o granicznego orła bramę tryumfalną, przy której obywatele Kronszadtu witali wkraczające wojsko okrzykami „Niech żyje.“

Zagrabie, 1. września. Jego Excelencya Ban zachorował na febrę w podróży przedsięwziętej na granicy Sławonii i powrócił tu wczoraj.

Hiszpania.

(Ograniczenia przy wyborach. — Concha gubernatorem Kuby. — Walka byków dana w Madrycie. — Uroszczenia klubu Union.)

Wiedeń, 2. września. W Madrycie wywołał wielkie wzburzenie dekret gubernatora cywilnego wzbraniający przystępu do zgromadzeń wyborczych wszystkim tym, którzy niesą uprawnieni do wyborów. W Aragonii i Katalonii podpisują wszędzie petycje żądające powszechnego prawa głosowania. Junta Saragosa wyprawia bez ustanku demokratyczne poselstwa do marszałka Espartera.

Umieszczony w „Presse“ list z Madrytu z 22. sierpnia donosi: Nowy jeneralny kapitan wyspy Kuby, Jose Concha, odjedzie wkrótce na swoją posadę. Wczoraj przybyli tu z Barcelony jego brat Manuel i jeneral Infante, i wysiedli w hotelu nowego gubernatora Kuby, który wieczorem zaprosił na ucztę pożegnawczą wszystkich znajdujących się tu jenerałów kawalerji. Wczorajsza walka byków zwabiła nadzwyczajne mnóstwo widzów, i przyniosła bardzo znaczny dochód. Królowy oczekiwano naprózno; a nawet z jenerałów niewidziano żadnego. Espartero nieprzybył, a O'Donnel i kilku innych jenerałów byli w sukniach cywilnych. Publiczność nieubawiła się tej walką, gdyż większa część byków okazywała za mało dzikości. Dwa tylko zabito w świetny sposób, a jeden z nich poległ z ręki znanego Pucheta.

Deputacya klubu „Union“ żądała jak słyhać, od ministra spraw wewnętrznych, ażeby usunął cywilnego gubernatora Madrytu za to, że naruszył wolność prasy i stowarzyszenia. Minister Santa Cruz odpowiedział jednakże, że niemoże karać cywilnego gubernatora za taki krok, który rada ministeryalna jak najzupełniej pochwała.

(W. Z.)

(Doniesienia z Hiszpanii. — Wiadomości bieżące. — Klub „Union“ zamknięto. — Umysł spokojny przemaga.)

Dziennikowi *Indep. belge* pisać z Madrytu pod dniem 25. sierpnia: „Stanowcze wystąpienie gwardyi narodowej było dostateczne do odwrócenia grożącej burzy; ale wzburzenie umysłów jest tak powszechne i silne, że niebezpieczeństwo nieznikło jeszcze bynajmniej. Patrole gwardyi narodowej przeciągają po mieście. — Dwa dekreta ministra budowli publicznych w sprawie kolei żelaznych dają bardzo dotkliwy cios domowi Rianzares, który dotychczas posiadał monopol prawie wszystkich kolei żelaznych. — Kilku członków pewnego klubu demokratycznego udało się dziś w niewiadomym zamiarze na Prado, ale oddział gwardyi narodowej odpędził ich natychmiast. — W tej chwili chwili dowiadujemy się także o przya-

resztowaniu panów Cervera i Garrido, redaktorów pisma ulotnego: „Głos z barykady“, który bronił zapalczywie sprawy anarchii. — Dekret królewski usuwa hrabiego San Luis (znajdującego się obecnie w Bayonne) z posady prezydenta akademii sztuk pięknych i mianuje w miejsce jego księcia de Rivas.

Rozwiązanie wielkiego klubu Union, w którym prezydował Espartero, nastąpiło podług dziennika *Patrie* w nocy z 24. na 25 sierpnia, gdy z rozkazu rządu oddział gwardyi narodowej pojawił się przed lokalem zgromadzenia i wezwał przytomnych, by się rozeszli; co bez najmniejszego oporu uczyniono. Inne kluby zostały także pozamykane, a *Patrie* powiada, że w Madrycie panuje teraz najzupełniejszy porządek.

W Saragocie — pisze *Diario Espanol* — zaszły niespokojne na dniu 21. sierpnia wieczór; liczne zbiegowisko osób cywilnych udało się do ratusza i wywoływało członków rady miejskiej na balkon. Ale gwardya narodowa rozpedziła je i przyaresztowała kilka osób. Na drugi dzień wieczór wystąpiła znowu gwardya by zapobiedz nowym rozruchom. (W. Z.)

Monitor francuzki podaje następującą depezę:

Bayonne, 1. września.

Dekret rządu cywilnego nakazuje oddanie wszelkiej broni, z wyjątkiem należącej do milicyi lub armii, a to w przeciągu 24 godzin pod zagrożeniem ścigania sądowego. (Abl. W. Z.)

(Dekret ministeryalny w sprawie Królowy Krystyny. — Amerykanie napierają sprzedać Kuby.)

Madryt, 1. września. Gazeta urzędowa ogłasza następujący od ministrów tylko podpisany dekret w sprawie Królowy Krystyny:

„Wzmagająca się z każdym dniem konieczność, raz — ażeby Królowa Matka Donna Marya Krystyna z rodziny Burbonów nie rezydowała w państwach hiszpańskich, a powtórę — ażeby uzyskać pewną gwarancję odpowiedzialności za dawniejsze Jej postępowanie, zmusiła radę ministeryalną zastanowić się należycie nad rozstrzygnięciem tej sprawy, z którą interesa narodu i powaga dynastyi tak ściśle są połączone. Po dokładnem tedy rozważeniu tych względów uchwaliła rada ministeryalna co następuje: 1) Ażeby Królowej Matce przestać wypłacać pensję przyzwołą w roku 1845, dopokąd konstytuujący Kortezy nierozstrzygną nanowem tej sprawy; 2) ażeby wszystkie dobra należące do tej Damy i jej familii w Hiszpanii skonfiskowane zostały, dopokąd powyższe rozstrzygnięcie nie nastąpi, a to dla pokrycia wszelkich należności i ciężarów uchwalonych w izbie Kortezów; a 3) ażeby wspomniona Dama w towarzystwie swej familii opuściła natychmiast Królestwo, do którego też, aż do zapadnięcia uchwały Kortezów względem miejsca przyszłego jej pobytu, pod żadnym warunkiem powracać jej niewolno.“

Sekretarz północno-amerykańskiego ministerjum spraw zewnętrznych p. Dudley Man, odjeżdża temi dniami do Madrytu, by wspólnie z tamtejszym ambasadorem p. Soule przyspieszyć ile możności rozstrzygnięcie sprawy o Kubę. Oprócz 200 milionów dolarów w gotówce ofiarują Stany zjednoczone jeszcze rozmaite korzyści handlowe i dostarczenie kapitałów potrzebnych na budowę hiszpańskich kolei żelaznych. (Zeit.)

Anglia.

(Domysły o zamiarach przeniesienia teatru wojny w kraje rosyjskie.)

Wiedeń, 4. września. „Morning Chronicle“ nadmienia o pogłosce, że Omer Basza zamysła przenieść swoją główną kwaterę do Babadagh, i że główna siła armii tureckiej wkrótce Ismailów i Tuczaków oblegać będzie. Widocznie obawia się nieprzyjaciela ataku z tej strony, bo slychać o wielkiem fortyfikowaniu Odessy, o pochodach wojska dla wzmocnienia załogi tak Odessy jakoteż Sebastopola; nie ulega także żadnej wątpliwości, że nieprzyjaciel skoncentrował w tej chwili straszną siłę zbrojną dla odparcia inwazyi z Dobruczy; jakoż można się spodziewać niejednej zwawej utarczki, nim się turecka armia lądem do Odessy przebiję. Na wszelki sposób byłoby to ważnym wypadkiem, gdybyśmy Turków działających zaczepnie na rosyjskiej ziemi ujrzeli. Jest wielkie podobieństwo, że usiłowania Omera Baszy będą na ten cel skierowane, i że nie zechcą ani jego samego, ani jego armii wystać na widowieństwo boju w Azji.

(Poczta londyńska. — Dywidenda z telegrafu podmorskiego. — Jeńcom rosyjskim wyznaczono Plymouth. — W Bomarsundzie niepodobna, by zimować. — Wynalazek obrony od kul karabinów (minie).)

Londyn, 31. sierpnia. Akcyonaryusze telegrafu podmorskiego między Dowrem i Kaletem odbyli wczoraj półroczne zgromadzenie. Dywidenda na ten rok wynosi 7 proc.

Rozkaz względem przygotowania okrętu liniowego „Caledonia“ dla jeńców rosyjskich został odwołany; natomiast urządzają w Plymouth koszary dla kilkuset Rosyan.

Dziennik *Times* jest także tego zdania, że niepodobnaby było utrzymać Bomarsundu podczas zimy. — Klimat tamtejszy jest z nadto ostry, śmiertelność zbyt wielka, zapas żywności zaledwie dla mieszkańców dostateczny, a komunikacja z Rosją po lodzie łatwa i bezpieczna.

Oficer przy inżynierii, porucznik Armit, wynalazł przyrządzenie ochraniające artylerzystów po-za lukami działowemi od strzałów karabinowych (minie). Wynalazek ten został przyjęty w urzędzie zbrojowniczym i porucznik Armit udaje się do korpusu ekspedycyjnego w Turcyi, by go tam zastosować. Koszta przyrządzenia dla jednej luki będą wynosić do 5 funtów szterlingów. (Abb. W. Z.)

Francya.

(Dochody z ceł. — Malarze do Włoch wystąpi. — Konwencya, jak traktować jeńców rosyjskich. — Doniesienie z Azji.)

Paryż, 29. sierpnia. Podług wykazu w *Monitorze* wynosił dochód z ceł przywozowych w lipcu 1852 10,988.418; w lipcu 1853 — 12,575.964, a w lipcu 1854 — 13,436.429 franków. — Także w ogółowym dochodzie z ceł przywozowych w przeciągu pierwszych siedmiu miesięcy wspomnianych trzech lat pokazuje się stopniowe pomnożenie. Co się tyczy wywozu najważniejszych artykułów, był dochód z niego w tym roku prawie taki sam jak w dwóch poprzednich latach spokoju, a chociaż co do gorących napojów pomniejszył się nieco dla nieurodzaju winogron, to zato podniósł się tem znacznie w artykułach mody i materyach jedwabnych.

— Minister nauk i wyznań wysłał pana Didron z dwoma malarzami do Włoch, ażeby w Rzymie, Florencyi, Rawenie, Wenecyi i Medyolanie zdejmowali wszystkie pomniki odnoszące się do ikonografii chrześcijańskiej.

— Monitor ogłasza zawartą między Anglią i Francją konwencyę względem traktowania jeńców wojennych w ciągu trzyletniej wojny. Podług umowy będą jeńcy wojenni rozdzielani ile możności na równe części pomiędzy obydwaj kraje; koekwacya stanu jeńców i przypadające za każdą przewyżkę wynagrodzenie nastąpi w trzy miesiące. Załogi, w których jeńcy mają być oddawani, będą komendantom okrętów obu narodów później oznaczone. Przy wymianie rosyjskich jeńców wojennych za angielskich i francuskich nie będzie wcale uwzględniana narodowość; przy uwalnianiu ich jednakże będzie się zważać na czas, w którym dostali się w niewolę rosyjską, jeżeli nieokaze się potrzebnym jaki szczególny wyjątek, którego przyzwolenie zastrzegają sobie wspólnie obadwa rządy.

Z *Terapii* donoszą Monitorowi pod dniem 20. b. m., że stan zdrowia armii znacznie się polepsza, że na flocie straciła epidemia nagle całą siłę, i że wypadki cholery bywają coraz rzadsze i łagodniejsze. W pierwszych dniach bieżącego miesiąca mieli Rosyanie opanować Bajazyd i wypędzić załogę; dnia 7go b. m. została armia anatolska pobita pod Kars, poczem cofnęła się w zupełnym porządku do tego miasta niedoznajac więcej żadnych przeszkód ze strony Rosyan. (W. Z.)

(Żaloba dworu. — Poskromienie korsarzów Maurytańskich. — Ściągnięcie niektórych korpusów wstrzymane.)

Paryż, 1. września. Monitor donosi, że dwór cesarski, który dotąd jeszcze nosi żałobę po księżniczce Zenaide Charlotte Julie Bonaparte, przywdział z dniem 31. sierpnia nową żałobę po Królu Saksonii Fryderyku Auguste, a mianowicie na 11 dni zwyczajną, a na 10 dni lekką żałobę.

Sprawozdanie ministerstwa marynarki podaje szczegóły o ekspedycyi francuskiego okrętu wojennego „Newton“ wzdłuż wybrzeża Melilli aż po-za Albucanas dla poskromienia korsarzów maurytańskich, niepokojących już od niejakiego czasu cieśninę Gibraltaru. Kilka razy przyszło nawet do strzałów armatnich, ale głównym celem było w dobry sposób nawrócić ich do lepszego, i cel ten osiągnięto za pośrednictwem Marabuta Sidi Mohammeda el Haddari, który ma sławę świętości i Europejczykom wyświadczył już kilkakrotnie ważne przysługi.

— Kilku korpusom wojsk, przeznaczonych do obozu południowego, rozkazano pozostać tymczasowo w dawnych kwaterach. Chciano zapewne przeto zapobiedz zbyt niemu pomnożeniu ludności w dotkniętej cholera południowej Francyi. (Zeit.)

(Zjazd Cesarza Francuzów i Króla Belgijskiego w Calais.)

Calais, 2. września, 2. god. popołudniu. Cesarz Napoleon przybył dzisiaj w południe z Boulogne do naszego miasta. Wjeżdżając do miasta siedział Cesarz w otwartym powozie z adjutantem bez eskorty. O god. 1½ przybył Król Belgii i książę Brabantu z Dünkirchen, z kąd wyjechali o god. 10. Prefekt departamentu północnego i generał francuski wyjechali naprzeciw dostojnym gościom, którzy pod eskortą szwadronu kirysyerów z muzyką udali się wprost do hotelu, gdzie Ich Cesarz oczekiwał. — *Calais, 2. września, wieczór.* Za przybyciem Króla Belgii udał się Cesarz Napoleon do hotelu Dessin; Król Leopold oddał Cesarzowi wizytę i mieli ze sobą długą konferencyę. O god. 5. udali się Cesarz, Król Leopold i książę Brabantu w galowych uniformach w towarzystwie swych oficerów w otwartych powozach do portu i wsiedli na wspaniały okręt „Reine Hortense“. Za powrotem ztamąd był obiad u Cesarza na 30 osób. Odjazd dostojnych podróżnych ma jutro nastąpić. (Zeit.)

(Depesza telegraficzna.)

Paryż, 6. września. Monitor donosi z Boulogne z d. 5. b. m.: Książę Albert przybył, a Cesarz przyjmował go u brzegów morza. Królowa Krystyna musiała już przybyć do Portugalii. W Madrycie spokój; ostatnie postępowanie rządowe zatrzymało demagogów. „Patrie“ donosi: Soule opuścił Madryt w zamiarze zamieszkania w Paryneach. Z wyjazdu jego wnoszą, że niebawem nastąpi ekspedycya na Kubę. Espartero i O'Donnell oświadczyli, że chcą stawić opór anarchistom. Prowincye Aragonia, Valencya, Cadix, Andaluzya i Barcelona wzburzone. (L. k. a.)

Włochy.

(Poczta włoska. — Swawola dwóch emigrantów. — Rada gminy w Sasseko rozwiązana. — Biskup z Acqui zwi dza szpitala. — Neapolitańska królewska rodzina hawi w Ischii.)

Turyń, 1. września. W Genuy posprzeczałi się na dniu 28. z. m. dwaj emigranci lombardzcy w miejscu publicznem; jakiś Ge.

neńczyk chciał ich pogodzić, zaco jeden z nich pchnął go kilkakrotnie nożem. Zbrodniarza pojmano natychmiast.

Rada gminy Sassello (w prowincyi Savona) została rozwiązana dekretem królewskim zato, że za pierwszym pojawieniem się cholery opuściła miejsce swego urzędowania.

Przewielebny biskup z Acqui zwiędzał wszystkie tamtejsze szpitale choleryczne i niósł chorym duchowną i fizyczną pomoc.

Neapol, 24. sierpnia. „Parlamento“ odwołuje dawne swe doniesienie, że Jego król. Mość za wybuchnięciem cholery w Ischii opuścił tę wyspę; przeciwnie znajduje się tam ciągle cała rodzina królewska. (Abbl. W. Z.)

(Pogłoska o sprzedaży księstwa Monaco.)

Berlin, 5. września. Dziś miała tu nadejść następująca depesza z Turynu z 29. sierpnia: Między zjednoczonymi Stanami północnej Ameryki, Francya i Anglią mogą zająć wkrótce niebezpieczne zawikłania, gdyż książę Florestan sprzedał swoje księstwo Monaco Stanom zjednoczonym. Traktat sprzedaży ma być ratyfikowany we wrześniu r. b. Anglią i Francya starały się napróżno przeszkodzić tej sprzedaży, a teraz zdecydowane są użyć ostatecznych środków, by niedozwolić Stanom zjednoczonym usadowić się we Włoszech. Piemont miał się także oświadczyć w tym samym duchu. (Zeit.)

(Pogłoska o przywróceniu zakonu kawalerów maltańskich w Jerozolimie.)

— Do dziennika *Wanderer* piszą, że rozpoczęte w Rzymie od dawniejszego już czasu negocyacje względem przywrócenia zakonu kawalerów maltańskich w Jerozolimie ku obronie rzymsko-katolickiego kościoła są już bliskie ukończenia.

Niemce.

(Poczta berlińska. — Hr. Benkendorff wrócił do Berlina. — Ambasador turecki przybył. — Transportu broni niema.)

Berlin, 5. września. Ces. ros. generał hr. Benkendorff przybył tu wczoraj z Putbus i udał się dzisiaj zrana najprzód do Potsdamu, a popołudniu do rodziny swojej do Schandau. „N. Pr. Ztg.“ donosi, że baron Budberg doręczył w sobotę prezydentowi ministrów baronowi Manteuffel odpowiedź gabinetu rosyjskiego na znane cztery punkta pokoju.

Turecki ambasador Riemal Effendi był przedwczoraj z wizytą u prezydenta ministrów barona Manteuffel. „Schles. Ztg.“ donosi, że na podanie o cofnięcie zakazu odbywania jeneralnego zgromadzenia katolickiego stowarzyszenia Niemiec w Kolonii nadeszła odmowna odpowiedź.

Dzienniki rozszerzyły pogłoskę, jakoby wydanego dekretemi z d. 18. marca i 1. czerwca r. b. zakazu przewozu broni i amunicji przez państwa pruskie nie przestrzegano w całej objętości. „Korespondencya pruska“ oświadcza, że pogłoska ta jest całkiem bezzasadna, i że władze czuwają ściśle nad przestrzeganiem wspomnianego zakazu. (Abbl. W. Z.)

Rosya.

(Ułatwienia w dosłużeniu się stopni oficerskich. — Stan oblężenia morza białego.)

Petersburg, 26. sierpnia. Dla osiągnięcia potrzebnej liczby oficerów w armii, spowodowany był rząd ułatwić dostąpienie oficerskiego stopnia synom rodziców duchownego stanu, grecko-prawosławnego, ormieńskiego i luterskiego wyznania. Odnosnym, wczoraj publikowanym ukazem przepisano: „1. Dzieci księży i dyakonów prawosławnego, ormieńsko-gregoryańskiego wyznania, również dzieci pastorów, za wstąpieniem do wojska, będą na przyszłość policzone do pierwszej klasy ochotników. (Ta klasa ochotników jest obowiązana służyć cztery lata w froncie, nim będzie przypuszczona do stopnia oficera. Dla szlachty nie jest czas wymierzony). 2. Przy wstąpieniu muszą złożyć egzamin, przepisany programem z 6. maja 1844. 3. Ci, którzy się wywiódą atestatami, że absolwowali naukowy kurs średnich klas w seminariach i odpowiednich zakładach naukowych (zakłady naukowe liczą 7 klas), są uwolnieni od egzaminu. 4. Po złożonym egzaminie lub załączeniu atestatów, będą przynależni jako podoficerowie, a ci, co niezłożą egzaminu, jako szeregowcy umieszczeni.“

Wczoraj spuszczone z warsztatu nowej admiralicyi nowy okręt śrubowy o 84 działach „Orzeł“ (Oreł.)

Archangiel, 16. sierpnia. Dnia 1. (13.) b. m. przestała tu sprzymierzona eskadra następującą notyfikację: „Imieniem rządów Anglii i Francyi podają do wiadomości niżej podpisani wodzowie połączonej angielsko-francuskiej siły morskiej na białym morzu E. Ommaney i E. Guilbert), stosownie do otrzymanych instrukcyi co następuje: Porta na białym morzu, mianowicie Archangiel i Onega, tudzież wszystkie inne porta, wnijsiecia, zatoki i odnogi na białym morzu od przylądka Swiatoy Nos do przylądka Kanin, ogłaszają się od dzisiejszego dnia w stan oblężenia. Jednak dla wygody neutralnych okrętów, znajdujących się obecnie w wymienionych miejscach wyznacza się termin 15 dni licząc od dnia odebrania niniejszego obwieszczenia, ażeby mogły zabrać swoje ładunki i port opuścić. Komunikacya zaś, którą utrzymują włóścianie Finlandyi z białym morzem, nie dozna żadnej przerwy. Uprasza się gubernatora Archangiela, ażeby o tej blokadzie zawiadomił konsulów mocarstw neutralnych we wszystkich portach białego morza. Doniesienie o odebraniu tego obwieszczenia musi nadejść z Archangiela w przeciągu 24 godzin. Datowano w pobliżu Dwina-Barre, 12. sierpnia 1854.“

Księstwa Naddunajskie.

(Przemowa Metropolity do Omera Baszy. Rozporządzenia względem kwaterek.)

Bukareszt, 22. sierpnia. Przy wjeździe Omera Baszy do

Bukaresztu metropolita powitał go w imieniu duchowieństwa i bojarów następującą przemową:

„Jaśnie Oświecony Panie! Przejęci uczuciami wiernego przywiązania ku naszemu najfaskawszemu Panu i Monarsze, dostojnemu Padszahowi, czują się szczęśliwymi duchowieństwo i bojarowie, że przy dzisiejszej sposobności mogą wyrazić Jaśnie Oświeconemu Panu swoje uszanowanie i życzyć szczęścia do Jego przybycia do tego kraju na czele walecznych wojowników Jego cesarskiej Mości.“

Duchowieństwo i bojarowie zawiadomieni dobrze o uczuciach wszystkich mieszkańców Wołoszczyzny są ich organem i proszą uniżenie JO. Pana przestać do podnóża tronu zapewnienie podzięk i niezachwianej wierności wszystkich Wołochów.

Nasze modły zaś zaszęły wszyscy do Najwyższego, ażeby obdarzył długą trwałością drogie dni Jego cesarskiej Mości, naszego sławnego i miłościwego Monarchy Abdul Medzida, a wiernych jego poddanych niezamęconem szczęściem i pomyślnością.“

Prefekt policyi wydał następujące obwieszczenie:

Stosownie do rozkazów Jego Excelencyi generała Sadik-Baszy, wojskowego gubernatora Bukaresztu, zawiadamia niżej podpisany mieszkańców tej stolicy, że nadal niepotrzebują nikogo brać na kwatery, kto nie jest zaopatrzony w bilet od kwaterymistrzowskiej komisji wydany. Kto żąda kwatery, ma go wprowadzać przynajmniej urzędnik policyi, a nawet to nastąpić tylko może w przypadkach wyjątkowych i w braku potrzebnego czasu do wydania takiego biletu.

Bukareszt, 9. (21.) sierpnia 1854.

Prefekt policyi:

(podpis.) Rosetti.

Grecya.

Litogr. koresp. austr. podaje następujące prywatne depesze telegraficzne:

Ateny, 2. września. Generał francuski żąda dla cholery przeniesienia wojsk do Aten. Do 1000 francuskich żołnierzy umarło już. Ministerjum stara się przywrócić komunikację z Turcyą. Greckiej marynarce handlowej dozwolono znowu na jakiś czas wolnego wjazdu do portów tureckich.

Corfu, 6. sierpnia. Posiedzenia joińskiego parlamentu zostały odroczone do 18. marca roku przyszłego. (L. k. a.)

Turcyja.

(Said Basza odebrał inwestyturę. — Rozkaz dzienny marszałka St. Arnaud, zapowiadający wyprawę do Krymu. — Wiadomości potoczne. — Granice do Persyi otwarte.)

Lit. koresp. austr. podaje z *Gazety Tryest.* następujące prywatne depesze telegraficzne:

Konstantynopol, 28. sierpnia. Temi dniami odbyła się uroczysta inwestytura Saida Baszy. Ekspedycya do Krymu wyruszy 1go września. St. Arnaud wydał rozkaz do armii datowany z Warny pod dniem 25. września, w którym powiada: „Pójdziemy do Krymu i do Sebastopola szukać gwarancyi pokoju i powrotu do ogniska rodzinnego. Wkrótce będą bandery floty sprzymierzonych powitane na wałach Sebastopola okrzykiem narodowym: „Niech żyje Cesarz!“ — Liwerantom żywności nakazano dostawiać z dniem 1go września wszystkie transporta pod Sebastopol; wnijsiecie do tej zatoki wojennej ma być zamknięte paropływami. Książę Napoleon powrócił już do zdrowia i obejmie znowu komendę swojej dywizyi. — Arif Basza został mianowany gubernatorem Damasku. Selim Basza ma przybyć jako więzień; Zarif Basza postrada komendę pod Kars. W Konstantynopolu, w Warnie i w Smyrnie ustaje już cholera.

Trebizonda, 22. sierpnia. Komunikacya z granicą perską jest już przywrócona. (L. k. a.)

Z teatru wojny.

(Soldatenfreund rozbiera czynności wojsk sprzymierzonych. — Jenice do wymiany w Helsingfors. — Rozporządzenie w Rewlu zasłaniać światło u okien.)

Wiedeń, 6. września. Do dziennika *Oester. Soldatenfreund* piszą z Warny z 23. sierpnia:

„Musiałoby być zapewne niemałą pociechą dla marszałka Baraguay, że jego plan operacyjny dla wojsk posiłkowych na wschodzie przedłożony Cesarzowi w zimie roku 1854, ma przyjść do wykonania — lecz może po niewczasie. Jeszcze przed klęską pod Synopą wzywał dzielny generał admirałów stojących nieczynnie z okrętami wojennymi w Bosforze, ażeby wypłynęli na czarne morze dla ochronienia od szkody floty tureckiej i punktów wybrzeżnych. Jak wiadomo, nieuczyniono zadość temu wezwaniu; admirałowie zaimprovizowali raczej pozorną walkę morską w sam dzień bitwy pod Synopą, i dopiero później wysłano do Synopy kilku lekarzy okrętowych dla dania pomocy raunym żołnierzom tureckim. Po wylądowaniu wojsk posiłkowych w Gallipoli zaproponował doświadczony generał Baraguay, ażeby wojska posiłkowe wysłano na terytorium kaukaskie lub anatolskie i rozpoczęto wojnę w takim miejscu, gdzieby Rosyi najwięcej szkodzić można. Zamiar w tem miał dwójaki: uderzenia na wojska rosyjskie wprzód, nimby zdołały się połączyć i przygotowania rokoszu pomiędzy mużulmańskimi szczepami na Kaukazie.“

Plan ten pochwalili wszyscy znawcy, lecz dla różnych drobnych przyczyn nieprzyszedł do skutku, i ztąd też doznano tak smutnych następności. Wojska posiłkowe niewysyłano przeciw nieprzyjacielowi; były całkiem nieczynne i trzymały się tylko odporne, to jest z bronią na ramieniu czekały na dalsze operacje wojenne Rosyan, i nawet baszy-bozukom niepomagały podczas ich wycieczek i wypraw wojennych. Oficerów i ich podwładnych opano-

wała wielka niechęć i do czego później przysła jeszcze cholera i inne choroby. Według urzędowych sprawozdań zginęła marnie piąta część wojsk posiłkowych, niespotkawszy się ani razu z nieprzyjacielem. Każdy rozumiejący się na taktyce wojennej przyznać musi, że wojska posiłkowe w Warnie stały tam jakby na posterunku straconym. Jakoż nie stanowisko wojsk zachodnich zastaniało i broniło armię turecką i wstrzymało księcia Gorczakowa w jego operacjach zaczepnych, lecz właściwie polityczno-wojskowe wystąpienie Austrii. Rosyjanie ustąpili też z Wołoszczyzny aż po Ibraiłów; dalszy ich odwrót z Multan nastąpi koniecznie, gdyż na tem stanowisku utrzymać się niemogą, zwłaszcza że Bukowina położeniem swem dominuje zupełnie nad tem księstwem i z tego wielkiego bastionu Karpat wypływają wszystkie rzeki idące do Multan, zaczem też niestanowią linię obronnej przeciw nadeciągającej armii. Jedynie tylko fortece nad ujściem Dunaju mają zawsze wielką wagę strategiczną, gdyż z tego miejsca zagrożona jest tak wielka Wołoszczyzna jak i półwysp Dobruca. Wypada więc ze względów strategicznych, że obiedwie twierdzy Ibraiłów i Gałac powinnny być nie przez neutralne lecz przez wojujące mocarstwa obsadzone, a to właśnie dlatego, że grożą wielkiem niebezpieczeństwem pozycjom tureckim.

Tak więc wszystkie wypadki wojenne nad Dunajem, począwszy od bitwy pod Oltenicą aż do utarczki pod Dżurdzewem wydarzyły się bez udziału w tem wojsk posiłkowych, a marszałek St. Arnaud musi aż dopiero teraz oglądać się za tą widownią boju dla swych czynności wojennych, którą oddawna już dzielny generał Baraguay wytknął w tej mierze i wymienił. Tutaj we Warnie wyglądamy tem większych wyników z pierwszych kroków zaczepnych i natarcia wojsk angielsko-francuskich, zwłaszcza że flota czarno-morska idzie na pierwszy ogień, a wojska lądowe mają najprzód wspierać natarcie admirałów i dopiero później oddzielnie operować.

Z Gdańska doniesiono 1. września telegrafem do dziennika *Daily News*: „Do Helsingfors przywieziono 19 jeńców rosyjskich dla wymienienia ich za jeńców z okrętu „Valorous.“

Gubernator w *Rewlu* rozporządził, ażeby wieczór zamykano okiennice, lub zasłaniano okna gęstymi firankami, a to dlatego, iżby światło niebyło sygnałem dla dział nieprzyjacielskich. (A. B. W. Z.)

(Flotyła rosyjska pod Maczynem. — Turcy zmierzają ku Ibraiłowiu.)

Wiedeń, 4. września. Część ros. flotyli dunajskiej stanęła pod Maczynem i rekognoskuje wyspy Dunaju między Maczynem i Braiłą.

Z Bukaresztu donoszą, że w pierwszych dniach września ma nastąpić atak Turków na Ibraiłę. Pochód Turków ku Ibraiile i Fokszanom odhywa się nieustannie w znacznych masach. Rosyjanie stoją frontem o kilka mil od Fokszan i od Ibraiły. (Ll.)

(Przygotowania do odjazdu floty. — Przychylenie się Szwecyi niepewne.)

Do D. A. Z. piszą z Sztokholmu z 29. sierpnia: Flota angielsko-francuska, której większa część stoi pod Bomarsundem, przygotowała się już do dalszej podróży i zabrała na pokład wszystkie działa obłężnicze. Potąd widać jeszcze tylko namioty francuskie dookoła zburzonej fortecy, gdzie się wojsko rozłożyło, a opodal rozbili Francuzi wielki namiot ozdobiony zielonemi chorągwiemi i pod nim pielęgnują swoich towarzyszy chorych na cholere. Atoli według najnowszych doniesień ustała już znacznie ta choroba. — Generał Baraguay d'Hilliers, dla którego tutejszy poseł francuski wydał świetną ucztę podczas ostatniej jego bytności w Sztokholmie, powrócił znów na wyspy alandzkie. O negocjacyach jego i konferencyach z królem względem czynnego wystąpienia Szwecyi przeciw Rosyi i obsadzenia wysp alandzkich przez wojska rosyjskie, obiegają wieści rozmaite lecz niezem niezasadnione. Najprawdziwszą zdaje się być rzeczą, że rząd nasz nic jeszcze w tej mierze niepostanowił. (Zeit.)

Kurs lwowski.

	Dnia 9-10. września.		gotówką		towarem	
	złr.	kr.	złr.	kr.	złr.	kr.
Dukat holenderski	5	29	5	32		
Dukat cesarski	5	35	5	38		
Półimperyal zł. rosyjski	9	35	9	39		
Rubel srebrny rosyjski	1	52	1	53		
Talar pruski	1	46	1	48		
Polski kurant i pięciozłotówka	1	20	1	21		
Galicyskie listy zastawne za 100 zr.	86	15	86	48		
Galicyskie Obligacye indem.	72	5	74	8		

Kurs listów zastawnych w gal. stan. Instytucie kredytowym.

	Dnia 10. września 1854.		złr. kr.	
Kupiono prócz kuponów 100 po	m. k.	—	—	
Przedano „ „ 100 po	„ „	—	—	
Dawano „ „ za 100	„ „	—	—	
Żadano „ „ za 100	„ „	—	—	

Telegrafowany wiedeński kurs papierów i weksli.

Dnia 9. września.

Obligacye długu państwa 5% 85¹/₂; 4¹/₂ % —; 4% —; 4% z r. 1850 —; wylosowane 3% —; 2¹/₂ % —. Losy z r. 1834 222; z r. 1839 132¹/₄. Wied. miejski bank. — Akcy bank. 1256. Akcy kolei półn. 1740. Głognickiej kolei żelaznej —. Odenburskie —. Budwejskie —. Dunajskiej żeglugi parowej 561. Lloyd —. Galic. l. z. w Wiedniu —. Akcy niższo-austr. Towarzystwa eskomptowego a 500 złr. — złr.

Amsterdam l. 2. m. —. Augsburg 119 l. 3. m. Genua — l. 2. m. Frankfurt 118 l. 2. m. Hamburg 87¹/₂ l. 2. m. Liwurna — p. 2. m. Londyn 11.33. 3. l. m. Medyolan 117¹/₈ l. Marsylia — l. Paryż 138¹/₂ l. Bukareszt —. Konstantynopol —. Agio duk. ces. 24³/₈. Pożyczka z r. 1851 5% lit. A. —. lit. B. —. Lomb. —. Oblig. indemn. —. Pożyczka z roku 1854 95³/₄.

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 9. września.

Hr. Falkenheym, c. k. feldmarszałek-leitnant, z Wiednia. — P. Duchnowski Piotr, c. k. przełożony obwodu, z Żółkwi.

Dnia 10. września.

PP. Romaszkan Michał, z Ispassa. — Romaszkan Antoni, z Burakówki. — Gorajski Adam, z Przemyśla. — Stourdza Józef, z Krakowa.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 9. września.

Hr. Krasicki, do Przemyśla. — P. Regelsberg, c. k. pułkownik, do Szczerca. — Hr. Waldeghem, c. k. porucznik, do Brodów. — P. Małeckij Kajetan, do Skomoroch.

Dnia 10. września.

P. Olszewski Władysław, do Bazaru

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 9. i 10. września.

Pora	Barometr w mierze parys. sprowadzony do 0° Reaum.	Stożenie ciepła według Reaum.	Średni stan temperatury do g. 6 zr.	Kierunek i siła wiatru	Stan atmosfery
6 god. zrana	27 8 1	+ 5°	+ 8°	zachodni ₁	pochmórno
2 god. pop.	27 8 2	+ 8°	+ 5°	„	dészcz
10 god. wie.	27 0 9	+ 5°		„	pochmórno
6 god. zran.	27 9 1	+ 5°	+ 8°	zachodni ₀	pochmurno
2 god. pop.	27 9 2	+ 8°	+ 5°	„	dészcz
10 god. wie.	27 9 3	+ 5°		„	„

KRONIKA.

Kwestyę względem wybudowania nowego teatru opery w Wiedniu wniesiono znowu. Ces. nadzyncier p. Scotti przedłożył projekt budowy, który ma być bardzo słowny.

— Z raportu francuskiego ministra spraw wewnętrznych do Cesarza pokazuje się, że w pierwszej połowie roku bieżącego leczyli wyznaczeni od rządu lekarze w Paryżu bezpłatnie 14.330 Ubogich i robotników w ich pomieszkaniach i że w otworzonym biurze lekarskiem zasięgało 50.860 cierpiących bezpłatnie rady lekarskiej.

— W Mnichowie umarło na dniu 31. sierpnia na biegunkę 61, a w ogóle 75 osób. Z dniem 1. września pomnożyła się liczba chorych o 138 osób.

Podług rozporządzenia policyi mają na każdym głównym placu stać w pogotowiu przez całą noc dwie dorożki, ażeby lekarze w razie potrzeby mogli każdej chwili z nich użytkować.

Wystawę przemysłową zwiadało na dniu 1. września 79 osób z opłatą wstępu po 30 kr. m. k.

W Augsburgu było na dniu 1. września 240 słabych na cholere; przybyło 85 (39 mężczyzn, 46 kobiet); umarło 28 (13 mężczyzn, 15 kobiet); wyzdrowiało 49 (16 mężczyzn, 33 kobiet); pozostało w kuracyi 248 osób.

Z Berlina piszą: W sobotę (2. września) przedpołudniem pogrzechono tu zwłoki księcia Ghiki, synowca hospodara Mołdawii. Książę ten opuścił swoją ojczyznę prawie dzieckiem jeszcze i udał się dla wykształcenia a mianowicie dla nauczania się języka niemieckiego w towarzystwie gubernera swego do Dre-

zdna. Później uczęszczał do uniwersytetu w Bonn, a w końcu osiadł w Berlinie i otrzymał promocyę na Doktora obojga praw. Aż do czterech tygodni przed zgonem cieszył się książę jak najlepszym zdrowiem, gdy nagle owładła go głęboka melancholia. Po upływie trzech tygodni zdawała się słabość przybierać pomyślny kierunek, ale pozostało mocne osłabienie, które pacjenta przykuwało do łóżka. W tym stanie przepędził 3 dni nieprzyjmując prawie żadnego pokarmu, a we czwartek zakończył życie z temi słowy: „O mój Boże!“ Liczył dopiero lat 19. Ostatnie chwile jego musiały być tem boleśniejsze dla niego, że nie miał w Berlinie żadnych krewnych, i tylko jeden z jego rodaków pielęgnował go w ciągu słabości. Zwłoki jego odprowadzało do grobu całe personale ambasady tureckiej.

— Pałac krzyształowy w Mnichowie jestto gmach w każdym względzie kosztowny; wartość wystawionych artykułów wynosi 14 milionów reńskich, a suma zabezpieczenia od ognia w czterech rozmaitych towarzystwach niemieckich 4 miliony reńskich. Koszta administracyi i płace personalu służbowego wynoszą przeszło 300 fl. dziennie; koszta budowli obliczono na 1,300.000 fl.; zaczem musiałaby liczba gości przy oznaczonych na 12 i 30 kr. cenach wstępu wynosić przynajmniej 25 milionów, ażeby koszta budowli pokryte być mogły. Drukowany spis artykułów obejmuje 368 dwuszpaltowych stronnic.

Poczta wiedeńska zaległa od dwóch dni; przerwy na Szląsku.